

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНЯВАНЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

VII клас

21 МАЙ 2018 г.

ВАРИАНТ 2

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Тестът съдържа 25 задачи по български език и литература.

Задачите са два вида: с избираем отговор с четири възможности за отговор, от които само един е правилният, и с кратък свободен отговор.

Отговорите отбелязвайте със син цвят на химикалката в листа за отговори. Може да работите и върху тестовата книжка, но напомняме, че листът за отговори е официалният документ, който ще се оценява. Поради това е задължително верните според Вас отговори да отбелязвате внимателно в листа за отговори.

За да посочите своя отговор, срещу номера на съответната задача зачертайте със знака **X** буквата на избора от Вас отговор.

Например:

Ако след това прецените, че първоначалният Ви отговор не е верен, запълнете кръгчето с грешния отговор и зачертайте със знака **X** буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Например:

За всяка от задачите със свободен отговор в листа за отговори е оставено празно място. Използвайте това място, за да запишете своя отговор. Ако след това прецените, че записаният свободен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете до него отговора, който според Вас е правилен.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана със знака X. За всяка задача трябва да е отбелязан не повече от един действителен отговор.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Прочетете текста и разгледайте таблицата, за да изпълните задачите от 1. до 16. включително.

Лавини падат при натрупване на няколко пласта сняг по планински склонове с определен наклон, като най-опасен е този между 30 – 45%. Когато наклонът е по-малък от 20%, снегът трудно би нарушил своята стабилност. Ако е по-голям от 50%, не се задържат големи количества сняг.

Лавинната опасност зависи не толкова от количеството на снега, колкото от състоянието му, затова е необходимо да се познават някои основни негови качества. Издигайки се в атмосферата, водните пари преминават през все по-студени слоеве въздух, докато и те самите се охладят, но за да започнат да се превръщат в ледени кристали, не е достатъчно да достигнат 0°C. Образуването на ледения кристал започва при температура под -10°C/-12°C на височина между 6 хил. и 11 хил. метра. След това ледените кристали започват да падат през по-долните, но и по-наситени с водни пари слоеве на атмосферата и от ъглите на всеки кристал израстват връхчета, като така се образуват снежинки. Колкото по-близка до нулата е температурата (дори до +1/+2°C), толкова по-големи стават снежинките.

При температура от -15°C/-18°C вали т.нар. див сняг, а натрупаният от него пласт е пухкав, много лек и с изключително голямо съдържание на въздух. Сухият сняг вали при температура от -8°C/-10°C и от него трудно може да се направи снежна топка. При температури, близки до 0°C, вали мокър сняг.

<i>Вид лавина</i>	<i>Характеристики</i>
Сухи лавини от мек сняг	Състоят се от сух пръхкав сняг. Падат след обилни снеговалежи, като се движат със скорост от 20 до 90 км/ч. Разрушителни са само лавините с особено големи размери. Характерни са за гори по стръмните склонове на Пирин.
Лавини от мокър мек сняг	Падат със скорост до 60 км/ч по време на снеговалеж или скоро след него, но поради голямото водно съдържание на мокрия сняг са много разрушителни. Когато падат през гора, те я унищожават. Типични са за склонове на Пирин и на Рила.
Лавини тип „снежни дъски“	Може да са изградени както от сух, така и от мокър сняг. Те са с огромна маса и с висока плътност, а поради това имат и голяма разрушителна сила. <u>Наричат ги и „скиорски лавини“, тъй като най-често са предизвикани от невнимателни скиори, заблудили се от твърдия сняг на повърхността.</u>

1. Кое твърдение е вярно?

- А) Текстът и таблицата представят различни гледни точки.
- Б) В таблицата се допълва информацията от текста.
- В) Текстът анализира информацията от таблицата.
- Г) В таблицата е обобщена информацията от текста.

2. Информацията в текста е представена чрез:

- А) отправяне на предупреждения
- Б) съобщаване на факти
- В) аргументиране на становища
- Г) оценяване на мнения

3. Кое твърдение НЕ е вярно според информацията в текста?

- А) По склоновете с най-голям наклон има малка вероятност от падане на лавини.
- Б) Съществуват няколко вида сняг в зависимост от температурата при образуването му.
- В) Водните пàри притежават свойството постепенно да се издигат в земната атмосфера.
- Г) Снежинки се образуват само при отрицателна стойност на температурата на въздуха.

4. От какъв сняг НЕ може да се направи снежна топка според информацията от текста?

- А) див
- Б) мокър
- В) сух
- Г) твърд

5. В кой ред условието за образуване на ледените кристали НЕ отговаря на информацията от текста?

- А) Ледените кристали се образуват на височина над 6 км.
- Б) Ледените кристали са образувани от охладени водни пàри.
- В) Ледени кристали се образуват единствено при достигане на 0°C.
- Г) От ледените кристали, падащи надолу в атмосферата, се образуват снежинки.

6. Кое твърдение НЕ е вярно според информацията от текста и от таблицата?

- А) Лавини се образуват и падат по планински склонове.
- Б) От състоянието на снега зависи дали ще паднат лавини.
- В) В България падат лавини единствено от мокър мек сняг.
- Г) Лавини се образуват при снеговалеж или след него.

7. С коя физична величина НЕ е характеризирани в таблицата третият вид лавина?

- А) скорост
- Б) сила
- В) маса
- Г) плътност

8. В кой ред е посочен синоним на думата *стабилност*, употребена в текста?

- А) уседналост
- Б) устойчивост
- В) уравновесеност
- Г) установеност

9. В кой от случаите съществува най-голяма вероятност от падане на лавина, като се има предвид информацията от текста и от таблицата?

- А) Наклонът на склона е повече от 20%, но не надхвърля 50%.
- Б) Снегът е образуван при -10°C и е с голямо съдържание на въздух.
- В) Температурата на въздуха пада до 0°C и снегът започва да се топи.
- Г) Има обилен снеговалеж над хоризонтална земна повърхност.

Прочетете подчертаното изречение в таблицата и изпълнете задачите от 10. до 13. включително.

Наричат ги и „скиорски лавини“, тъй като най-често са предизвикани от невнимателни скиори, заблудили се от твърдия сняг.

10. Глаголната форма са предизвикани е:

- А) за изявително наклонение
- Б) за повелително наклонение
- В) преизказна глаголна форма
- Г) за условно наклонение

11. С коя съюзна връзка може да се замени съюзът *тъй като*, без да се промени смисълът на изречението?

- А) които
- Б) сякаш
- В) обаче
- Г) понеже

12. Кое твърдение е вярно за изречението?

- А) В изречението има два вметнати израза.
- Б) Втората запетая отделя обособена част.
- В) Двете запетаяи отделят подчинени изречения.
- Г) Изречението е сложно смесено изречение.

13. Защо в изречението са употребени кавички?

Прочетете подчертаното изречение в текста и изпълнете задачите от 14. до 16. включително.

Когато наклонът е по-малък от 20%, снегът трудно би нарушил своята стабилност.

14. Запишете съставното сказуемо, употребено в изречението.

15. Запишете вида на изречението по състав.

16. За какво служи запетаята в изречението?

17. Преобразувайте пряката реч в изречението в непряка, като се съобразите с правилата за пунктуационно оформяне и запазете основното глаголно време.

– Скоро ще ви дам възможност да се изявите и се надявам да не ме разочаровате – каза треньорът на двамата нови волейболисти.

18. Препишете текста, като редактирате допуснатите правописни и пунктуационни грешки, както и грешките при членуване.

Във град Пиза се издига заплъшително наклонена кула. Постройката всъщност е канбанария към катедралата на града. Причината да стане известна, е една подробно пропусната от инженерите през XII век, които не са саобразили, че под основите ѝ има не стабилни земни пластове, подавали още при завършването на вторият етаж. Кулата е строена дълго време, тъй като през годините на нейното издигане, избухват воини и революции. Според учените, спирането на строителството е довело до слягане на земните пластове поради което тя не се е сринала още в онези времена.

19. Кой от хъшовете в повестта „Немили-недраги“ е поет, „написал и напечатал тайно вече цяла патриотическа поема“?

- А) Бръчков
- Б) Македонски
- В) Странджата
- Г) Владиков

20. От кого се страхува калугерът Евтимий, като казва в III част на разказа „Една българка“:

Хай върви да спиш, да не свети свец, че може да видят отгоре някои и да ни дойдат на гости...

- А) поробителите
- Б) селяните
- В) бунтовниците
- Г) монасите

21. С кой художествен образ се свързва изразът „чудната игра на природата“?

- А) Ниагара от пътеписа „До Чикаго и назад“
- Б) бялата лястовица от разказа „По жицата“
- В) река Дунав от повестта „Немили-недраги“
- Г) родната реч от одата „Българският език“

22. В коя творба НЕ присъства мотивът за саможертвата в името на родината?

- А) „Опълченците на Шипка“
- Б) „На прощаване в 1868 г.“
- В) „Заточеници“
- Г) „Неразделни“

23. Творба в стихове, в която се изразяват чувства на дълбока скръб и разочарование, е:

- А) ода
- Б) елегия
- В) балада
- Г) повест

24. В първата колона на таблицата запишете буквата, след която са представени цитати от изучени в VII клас произведения, а във втората колона – заглавието на литературната творба, от която е съответният цитат.

А) „дълбоко ще ми въздъхнат / две сърца, мили за мене...“

Б) „И кораба се носи леко / с попътни тихи ветрове...“

В) „За сърцата, що се любят, и смъртта не е раздяла...“

Г) „Изведнъж Радецки пристигна със гръм.“

25. Запишете в 2 – 3 изречения какво е внушението на стиховете от Вазовата творба „Опълченците на Шипка“:

(...) „Млади опълченци,
венчайте България с лаврови венци! ...“